

Sérelmes-e a m. kir. Kuria 76. sz. jogegységi döntvénye ?

Írta:

DR. KISFALUDI IMRE

ügyvéd,

O. Ü. Sz. pécsi osztályának főtárgya.

Melléklet a „Polgári Jog” 1936. évi szeptemberi számához

Budapest, IV., Váci-utca 78—80.

GRILL KÁROLY KÖNYVKIADÓVÁLLALATA

Ismeretes, hogy a m. kir. Kúria 1935. december 7-én hozott 76. sz. jogegységi döntésében akként határozott, hogy az 1908: XLI. t.-c. (a végrehajtási novella) 12. §-ának az é l e l m i s z e r á r u k hátralékos vételára iránt indított követelésekre.

Az Országos Ügyvédszövetség pécsi osztályának választmánya foglalkozott a döntvénnel és annak indokolásával és úgy találta, hogy az sem jogi, sem gazdasági szempontból nem állja meg a helyét és engem bizott meg azzal, hogy ezt részletesen kidolgozzam.

Ennek a megtisztelő megbízásnak teszek eleget akkor, amikor a következőket terjesztem elő:

Jogtörténeti előzmények.

I.

„A polgári törvénykezési rendtartás tárgyában” rendelkező 1868: LIV. t.-c. „a végrehajtásról” szóló VIII. címének 395—399. §-ai erről a mentességről egyáltalán nem intézkednek.

A polgári törvénykezési rendtartás módosítása tárgyában 1874. május 18-án benyújtott 725. sz. javaslat, (Irományok 1872. XVII. kötet 179. oldal), továbbá az 1878. január 10-én benyújtott 735. sz. javaslat (Irományok 1875. XXII. köt. 1. oldal) ilyen rendelkezést szintén nem tartalmaznak.

Perczel Béla igazságügyminiszter által 1878. április 30-án benyújtott 802. sz. javaslat (Irományok 1875. XXV. kötet 1. oldal) már intézkedik a napidíjak és munkabérek végrehajtás alá vonásának kérdéséről.

Ezen javaslat 66. §-a napidíjak és munkabérek *napi egy forintot* meghaladó részét engedi végrehajtás alá vonni. A 67. §. pedig azt mondja ki, hogy ez a korlátozó intézkedés nem alkalmazható „*az élelmezésekből* felmerülő követelések miatt vezetett végrehajtások eseteiben” vagyis *ily követelés esetén a teljes napidíj illetve munkabér lefoglalható.*

A javaslat miniszteri indokolása sem az általános, sem a részletes indokolásban nem beszél a fentebb említett 66. és 67. §-ok törvényhozói alapjáról. (Érdekességgént említhető meg, hogy a miniszteri indokolás szerint a törvényhozó már foglalkozott a végrehajtható kiadmányok kérdésével.)

Dr. Pauler Tivadar igazságügyminiszter által, 1879. február 22-én benyújtott és a polgári törvénykezési rendtartás keretében a végrehajtási eljárást szabályozó 156. sz. javaslat (Irományok 1878. VI. kötet 153. oldal) 554., 555. §-ai szintén intézkednek a napidíjak és munkabérek lefoglalhatóságáról és ugyancsak az egy forinton felül lévőt engedi lefoglalni; élelmezés esetén ez a korlátozás nem alkalmazható, vagyis korlátlanul lefoglalható.

Az igazságügyi bizottság több ízben foglalkozott a javaslattal (Irományok 1878. XXIII. 16. l. 983. sz.), mert a parlament azt a bizottságnak visszaadta, — míg végre az 1881. ápr. 4-én készített 1040. sz. jelentésében (Irományok 1878. XXIII. kötet

388. lap) a végrehajtási eljárást külön törvénybe foglalja és annak 62. és 63. §-ban a végrehajtás alól való mentességet *egy forint 50 krajcárra* emeli fel és kiveti a mentesség alól nemcsak az élelmezésből, hanem a lakbérkövetelésből származó követeléseket is. (Érdekesként megemlítem, hogy ez alkalommal vetették el a képviselők napidíjának lefoglalhatatlanságára vonatkozó indítványt.)

A végrehajtási eljárásról szóló 1881: LX. t.-c. 62. és 63. §-ai véglegesen megtartották az egy forint 50 krajcárt és azt a rendelkezést, hogy a munkásnak vagy családjának élelmezésből felmerülő követelés miatt vezetett végrehajtások eseteiben ez a korlátozó rendelkezés nem alkalmazható.

II.

1907. évi július hó 5-én terjesztette az 1906. évi május 19-re hirdetett országgyűlés elé a végrehajtási novelláról szóló törvényjavaslatát Günther Antal igazságügyminiszter, amely javaslat — az időközben bekövetkezett házzsabály-revizión folytán — 1908. április hó 29-én lett újra benyújtva. (Irományok 1906. XIV. köt. 485. lap.)

Ez az 567. sz. javaslat az előző törvénnyel szemben annak 11. §-ban azt tartalmazza, hogy

a) napidíjaknak és munkabéreknek csak a napi 4 koronát meghaladó része legyen lefoglalható,

b) fenntartja az 1881: LX. t.-c. 63. §-át és annak az élelmezés és bérleti viszonyból származó vonatkozó rendelkezéseit és ilyen viszonyból származó követeléseknél a teljes 4 koronát engedni lefoglalni.

Ezen törvényjavaslat miniszteri indokolása az általános részben a következőket mondja: „E javaslat célja a végrehajtást szenvedő vagyoni egzisztenciájának lehető kiméltése“, emellett azonban azt is mondja, „nem ok nélkül hozzák fel, hogy a végrehajtási eljárás hibái a gazdasági életet kártékonyan befolyásolják azáltal, hogy az adós helyzetét rendkívül megnehezítik.“

(Megemlítendő, hogy ez az indokolás foglalkozik a fedezeti elvvel és az el nem árverezhető ingatlan-minimummal.)

Az igazságügyi bizottság azonban nem fogadta el azt, hogy élelmezés esetén a teljes 4 korona lefoglalható legyen, hanem a javaslatot akként módosította, hogy élelmezésből származó követelések esetén a négy korona napidíj fele-részt lefoglalhatónak mondotta ki a következő indokolással: „a bizottság azon célból, hogy végrehajtást szenvedő részére is valami fennmaradjon, olyképp változtatta meg, hogy ebben az esetben a munkabérek felerészben lefoglalhatók.“ (Irományok 1906. XXIV. köt. 846. sz. 411. l.)

A képviselőház ezt a módosított javaslatot 1908. június 17-én újabb módosítás végett visszaadta az igazságügyi bizottságnak, amikor is a bizottság 911. sz. jelentésében (Irományok 1906. XXVI. köt. 115. lap) a következőket jelenti:

„A bizottság az eléje terjesztett különböző módosítások közül csak azokat találta elfogadhatóknak, amelyek a törvény-

javaslatnak az adós helyzetének könnyítésére irányuló törekvését nem érintik s rendelkezéseinek szociális jelentőségét, valamint a gazdasági életre jótékony hatását nem csökkentik.”

A bizottság 1908. június 20-iki jelentésében a 11. §. (az új szövegezés szerint 12. §.) akként változtatta meg, hogy a négy koronát felemelte öt koronára, amit a bizottság szerint „a megélhetés drágulásának fokozottabb figyelembevételé” tesz indokolttá.”

III.

Ezt a többszörösen módosított javaslatot 1908. július hó 2-án kezdte a képviselőház tárgyalni, amikor is az általános vita során Nagy György ügyvéd-képviselő — a törvény általános céljaira célozva — a következőket mondotta: (Napló 1906. XX. köt. 448. old.)

„Nyilvánvaló, hogy egy törvénynek célja nem lehet az, hogy a hitelezőt vagy helyesebben mondva a jogosított személyt — mert hiszen minden ügylet hitelezési ügyleten alapul — törvényes hátrányokban, igazságtalanságokban részesítse. Nem lehet viszont egy törvénynek célja az sem, hogy az adóst a maga teljes erejével — a törvény hatalmas erejével — a jogos vagy jóhiszemű becsületes hitelező követeléseinek teljesítése elől megvédje.”

„Nem kívánhatja az adós, hogy olyan mértékig védje őt a törvény a végrehajtási eljárás során, amely mértéke a védelemnek az igazságszolgáltatásba vetett hitet, a bírói parancs erejébe vetett bizalmat alkalmas volna megdönteni.”

Ugyancsak a törvény általános céljaira vonatkozólag mondja Kelemen Samu ügyvéd-képviselő a következőket:

„A hitelező érdeke nem igényli, hogy az adós pörére vetköztessék, de az adós védelmének illetéktelen kiterjesztése se mehet odáig, hogy a fizetőképes embereket jogilag fizetéseképtelenné tegye, hogy az ország lakóainak széles rétegeiben keltse fel azt a meggyőződést, hogy az adott szónak és a szerződéses ígéretnek betartása nem kötelező és hogy bárki is jogosítva legyen mások, vele szemben fennálló jogainak rovására, magának nemcsak megélhetést, hanem életkényelmet is biztosítani. A kötelességekről való ilyen könnyelmű felfogásnak táplálása már nem szociális eszme, hanem antiszociális intézkedés, és én a kisemberek egy lelkes védőjére Raffaisenre hivatkozom, aki az effajta intézkedésre azt mondta, hogy ez „veszedelmes jószívűség”.

A parlamenti tárgyalás során sem az általános, sem a részletes vita során nem esett szó a 12. §-nak az élelmezéssel kapcsolatos rendelkezéseiről, mégis idevágóan — az általános vita

...során — Kelemen Samu ügyvéd-képviselő a következőket mondta:

„Amint tehát az egyik oldalon megállapítjuk a kis emberek számára a végrehajtás alól való mentességet, viszont a peres eljárásban meg kell állapítani a tartozás-alapját, a causa debendit, azoknak a kis existenciális számúakra, akik szükséges ruházatot, akik szükséges *élelmiszert hiteleznek* és velük szemben korlátozni vagy egészen fel kell oldani a mentességet.”

„Maga ez a javaslat is két lépést tesz ebben az irányban. Az egyiket akkor, amikor valamely tárgy vételár követelésére nézve megengedi az illető tárgy lefoglalását, ha azt a bíró ítéletben kimondja és abban a másik esetben, ahol az öt koronás napidíjak lefoglalhatatlanságáról beszél és igen helyesen kimondja, hogy az *élelmiszert követeléseknél* ezek a mentességek felére szállnak le.”

A részletes tárgyalás során a 12. §. minden hozzászólás nélkül ment keresztül.

Ezek után lépett hatályba az 1908. évi XLI. t.c., amelynek 12. §-a kimondja, hogy napidíjaknak, munkabéreknek, szakmáymunkabéreknek csak a napi 5 koronát meghaladó része vonható végrehajtás alá. (Ezt az öt koronát a 62.600/1936. I. M. sz. rendelet 5 P-ben állapította meg.)

A 12. §. 4-ik bekezdése a következőket mondja ki:

„Az előbbi bekezdések szerint végrehajtás alá nem vonható összegek a végrehajtást szenvedőnek vagy családjának *élelmezéséből* és lakbérletéből felmerülő követelések miatt vezetett végrehajtás esetében felerészből lefoglalhatók.”

IV.

Ezen törvény életbelépte után circa 28 esztendő telt el, amikor az alsóbíróságaink ellentétes joggyakorlatot folytattak abban a kérdésben, hogy vajjon a törvénynek ezen kifejezése „élelmezés” érthető-e az *élelmiszerek vételára* címén keletkezett követelésekre, avagy csak a szorosan vett ellátásra vonatkozik.

A m. kir. Kúria elnöke a vitás kérdést jogegységi döntés elé utalta. A m. kir. Kúria 76. sz. 1935. december 7-én hozott jogegységi döntése a kérdést a következőképen döntötte el:

„Élelmiszerek hátralékos vételárának behajtása iránt folytatott végrehajtási eljárás során a napidíjaknak, napszám vagy hétszám szerint fizetett munkabéreknek és szakmáymunkabéreknek, napi öt pengőt meg nem haladó részét végrehajtás alá vonni nem lehet.”

A jogegységi döntvény indokolásának lényege a következő: Az élelmezéssel kapcsolatosan a törvény kivételt tesz. Általános elv, hogy a kivételeket szorosan kell magyarázni.

Élelmezés alatt a közönséges szóhasználat szerint élelemnek közvetlen fogyasztás céljaira való szolgáltatását kell érteni. Ettől az élelmiszerárak adásvétele fogalmilag különbözik.

Igaz ugyan, hogy a vevő az élelmiszert rendszerint azért veszi, hogy maga és családja azt elfogyassza, azonban veheti ezt tovább-eladás, csere, ajándék, sőt mások megvendégelése végett.

Igy nem bizonyos, hogy az élelmiszerárak vásárlása a vevő saját vagy családja részére történik; ez a bírói eljárásban megállapítást nem nyer, a végrehajtási eljárás pedig ily kérdések tisztázására nem alkalmas. De a törvény sem akarta ezt, mert akkor ép úgy, mint a dolog vételárának behajtása végett indított perben, — a novella 3. §-ban — megmondotta volna, hogy ennek a kérdésnek az eldöntése melyik bíróság hatáskörébe tartozik.

A döntvény indokolása elismeri azt, hogy ez a rendelkezés „kétségtelenül megnehezíti az élelmiszereknek hitelbe való vásárlását és ennyiben hátrányos helyzetbe hozza a munkásokat.” Mondja azonban azt is, hogy ezzel szemben viszont, akik anyagi viszonyaikhoz mérten jelentős tartozásokat csináltak és emiatt ellenük ellenkező felfogás alapján a munkabérük felét lefoglalták, akkor a napi, folyó megélhetésük nem volna biztosítva.

De sérelmes volna — az indokolás szerint — ez a rendelkezés a szorosán vett élelmezés és lakbérletből és tartásból folyó követelésekre nézve, mert ezek elől a kellő alapot elvonná. Így a kir. Kúria nem látott elegendő okot a közönséges szóhasználattól eltérő értelmezésre.

A döntvény kritikája.

Azon célból, hogy megállapíthassuk, hogy vajjon a m. kir. Kúria 76. sz. jogegységi döntvénye jogilag és gazdaságilag helytálló, illetve méltányos-e, vizsgáljuk meg azt az összes rendelkezésre álló értelmezési szabályok szerint.

A törvény általános céljából vont magyarázat.

Novella miniszteri indokolása, valamint a bizottság jelentése egyformán kiemeli azt, hogy ennek a törvénynek célja ugyan az adós vagyoni egzisztenciájának lehető kiméltése, azonban mindegyik hangsúlyozza a törvény szociális jelentőségét és annak a fontosságát, hogy az a gazdasági életre jótékony hatást gyakoroljon.

Ezek szerint kétségtelen, hogy a törvénynek nem egyedül és kizárólag az volt a célja, hogy az adós helyzetén segítsen, hanem az is, hogy ezt akként tegye, hogy az szociális legyen, a gazdasági életre jótékony hatást gyakoroljon.

Már pedig a hozott döntvény úgy a kereskedőre, mint az adósra nézve nemcsak hogy jótékony hatást nem gyakorol, hanem egyenesen káros következményekkel jár.

Az élelmiszeráru kereskedő a korábbi joggyakorlatban bízva jelentékeny mértékben hitelezett és most ezen döntvény folytán ezeket a kinlevőségeket úgyszólván teljesen elveszíti.

De elveszíti a kereskedő a vevőközönségeinek jelentékeny részét is. A döntvény következtében nem mer nekik többet hitellezni.

Az adósa nézve pedig azért hátrányos ez a rendelkezés, mert hisz többet a kereskedőtől hitelt nem kap, nem tud részletfizetés mellett beosztással vásárolni és nem tud hitelt élvezni akkor, amikor pl. betegsége következtében arra rá van szorulva.

Ennek következtében a döntvény ellentétbe kerül a törvény általános céljával és rendeltetésével, mert a gazdasági viszonyokra — minden vonatkozásban — káros befolyást gyakorol.

Történeti magyarázat.

Az 1868: LIV. t.-c. minden korlátozás nélkül engedte a munkabéreket lefoglalni. A 802. sz. javaslat a munkabéreknek csak egy forintot meghaladó részét engedte lefoglalni, de élelmezésből származó követeléseknél a teljes munkabért lefoglalhatónak indítványozta. Ezt fenntartotta a 156. sz. javaslat is. Az 1040. sz. javaslat egy forint ötven krajcárra emeli fel a mentességet, de az élelmezésből és lakbérkövetelésből eredő követeléseket kiveszi a mentesség alól és azokat teljes egészében lefoglalhatóknak indítványozza.

Igy az 1881: LX. t.-c. 62. és 63. §-ai is ekként rendelkeztek, vagyis az 1 forint 50 krajcáros mentesség dacára élelmezés esetén teljes egészében lefoglalhatóknak mondták ki. Ez volt tehát a helyzet a Novella előtt!

Jött a Novella javaslata. Ez felemelte a mentességet négy koronára és azt akarta, hogy élelmezés esetén a napi 4 koronán aluli rész is lefoglalható legyen.

A bizottság azonban kimondotta azt, hogy felerész lefoglalható és később a 4 koronát, a megélhetés drágulása folytán felemelte 5 koronára azon célból, hogy az adósnak is maradjon valami.

Ime látható, hogy a törvényhozó hosszú időn keresztül azt kívánta, hogy élelmezés esetén ne legyen mentesség. Amikor pedig a mentességet megállapították, akkor felemelte a munkabér összegét, hogy így biztosítsa a mentesség alól való kivétel esetén is a munkás megélhetését.

Amikor a törvényhozó két koronáról összesen 5 koronára emelte fel a le nem foglalható munkabéreket, akkor már ebben a felemelésben biztosította a munkás megélhetését.

Amikor pedig először egyáltalán nem tett kivételt az élelmezés tekintetében, később pedig a minimum két és félszeresével való felemelés mellett a felét le engedte foglalni, akkor evvel a 2 korona és 50 fill.-rel, ezzel a kivételes esettel is, többet hagyott mentesen, mint eredetileg tette.

A törvényhozás történetének ilyen módon való figyelemmel kísérése mellett nem állapítható meg az, hogy a törvényhozó ezt oly szigorú kivételként állította fel, amely kiterjesztő magyarázatra nem tarthat számot, sőt abból a tényből, hogy

a mentességet emelte fel és élelmezés esetén megengedte a fél munkadíj lefoglalását és így 2 korona 50 fill.-t minden körülmények között mentesen hagyott, ép a kiterjesztő magyarázatra van törvényes alap.

Parlamentári tárgyalási magyarázat.

Idéztem szóról-szóra Kelemen Samu dr. ügyvéd-képviselő parlamenti felszólalását. Nevezett két esetben is maga mondja, hogy ez élelmezéskövetelésekre vonatkozik.

Ebből a tényből két dolog következik:

1. maguk a törvényhozók sem értelmezték másként a törvényt, miní akként, hogy az az élelmezéskövetelésekre is vonatkozik,

2. a miniszter és az előadó jelenlétében hangzott el ez a törvénymagyarázat és az ellen egyik sem tett semmiféle megjegyzést.

Nincs ok tehát annak a feltételezésére, hogy a törvényhozó testület tagja által a parlamenti tárgyalás alkalmával kifejtett és a miniszter és az előadó által nem kifogásolt törvénymagyarázat most utólag 28 év után helytelennek tartassék.

Nyelvtani és logikai magyarázat.

Élelmezés fogalma alatt értjük valakinek élelemmel való ellátását. Nem látok semmi alapot annak a feltételezésére, hogy az élelmezésnek fogalmi kelléke a közvetlen való kiszolgálás.

Mi a különbség a között, hogy én egy kifőzdében közvetlenül megeszem a vacsorámat vagy azt hazavitetem és otthon eszem meg?

Mi a különbség a között, hogy én egy söröző helyiségben eszem 10 ringlit és 2 sósperecet vagy azt egy kereskedésből hozatom?

Mi a különbség a között, hogy én egy kereskedésben veszek egy kis rúd szalámit és egy félkiló kenyeret és azt otthon elfogyasztom, vagy, hogy bemegyek egy étterembe és ott eszem egy nagy adag szalámit és néhány darab kenyeret?

Vajjon nem minden esetben kaptam élelmet? Nem minden esetben élelmeztem magam?

A kettő között szorgos kutatás ellenére nem látok a szóhasználat és logika szempontjából különbséget.

Az élelmezés lényege az, hogy az éhségérzet kielégítésére szolgáló javakat kapok. Hogy azután ez milyen formában történik, az teljesen közömbös.

Jogpolitikai értelmezés.

Amint a jogtörténeti részben láttuk, a törvényhozás hosszú évtizedeken keresztül foglalkozott azzal, hogy munkabérek és napidíjak, sőt szakmánymunka esetén mi legyen a sorsa az élelmezésből származó követeléseknek.

Kikről akart itt a törvény intézkedni? A munkásokról, vagyis arról a társadalmi osztályról, amely a megélhetését napi vagy heti munkabérből szerzi meg.

Vajjon feltehető-e a törvényhozóról az, hogy amikor oly nagy gondot fordított az élelmezéssel kapcsolatos törvényhozási intézkedésre, akkor szeme előtt az lebegett, hogy a munkások vagy munkáscsaládok kiföldébe, vendéglőbe járnak kosztolni?

Vajjon a magyar munkásoknak és munkáscsaládoknak oly nagy sora van, amelyik nem vezet háztartást, hanem munkája végeztével a vendéglőbe vagy kiföldébe megy kosztolni?

Nem hinném, hogy a családi életet élő és családjával úgyszólván az étkezéskor találkozó magyar munkás család életénél a törvényhozó abból indult ki, hogy azok vendéglőbe járnak kosztolni?

Nem hiszem azt sem, hogy a magyar törvényhozó ezt, a vendéglőbe járó munkáscsaládot oly nagy számra tette, hogy arra külön törvényhozási intézkedést talált szükségesnek.

A törvénymagyarázatnál pedig nem indulhatunk ki abból, hogy a törvényhozó egy olyan esetet akart szabályozni, ami a magyar munkáscsalád életét véve alapul, egyszerűen nem létezik, vagy legalább is abszolút elenyésző esetben lehetséges.

Kereskedelempolitikai értelmezés.

A vendéglőtulajdonos, a kiföldetulajdonos ételeket ad el. Ez az ő áruja.

Az élelmiszerkereskedő az élelmiszert adja el. Ez az ő áruja.

Vajjon a törvényhozónak az volt-e a célja, hogy ugyanannak az árunak más jogi sorsot adjon, amelyiket egyik kereskedő szolgál ki és más jogi sorsot adjon egy másik kereskedő által kiszolgált árunak?

Vajjon a törvény akarta-e az áru sorsát követni és különbséget tenni a szerint, hogy a kereskedőtől megvett árunak mi lesz a sorsa?

Ad abszurdum: mi lesz a jogi sorsa annak a szaláminak, amit egyik munkás megvesz a fűszerkereskedőnél, de ott nyomban megeszi az üzletben?

Hát ha egy tejivóban egy munkás megiszik mindennap egy liter tejet, a másik pedig a beteg gyermekének küldeti haza?

A törvényhozó nem alkothat olyan jogszabályokat, amelyek más-más kereskedőnél más jogi sorsot követnek.

De a kereskedő sem követheti áruja sorsát.

Mindezek az elvek ellenkeznek a törvényhozó kereskedelempolitikai intencióival.

A jogegységi döntvény indokolása:

Az élelmezés fogalmát már tisztáztam.

Megdöbbenő, hogy az élelmiszerárak kérdésénél döntő szempontnak veszi a kir. Curia azt, hogy nem lehet ellenőrizni azt, hogy az élelmiszerekkel az adós mit csinál.

Hitelezői oldalon: mi köze ahhoz, hogy a vevő mit csinál az áruval? Hát; aki az ételt kiönti, hát aki az ételt otthagyja?

Adósi oldalon: ha üzletben vett sajtból, vajból még az üzletben a szomszédját megkínálja, azzal baj van?

Hogy a törvény erről nem rendelkezik, az természetes. A törvény nem vizsgálhatja az adós gyomrát. Itt az áruk élelmezési mivolta dönti el a kérdést, hogy azután azzal az adós mit csinál, az mellékes!

Az pedig, hogy a régi adósság miatt vezetett végrehajtás meggátolja abban, hogy vagy új adósságot csináljon, vagy a megélhetésre költsön, nem bírja el a legelemibb kritikát.

A lakbérkövetelésekre nézve ez nem sérelmes, mert hisz a lakbérnek zálogjoga van az ingóságokra és így az arra elegendő fedezet. A tartásköveteléseket sem hátráltatja, mert a tartásra kötelezett saját megélhetése is van legalább olyan fontos, mint a tartásra jogosítotté. Ha a munkás nem kap élelmet, akkor nem tud dolgozni és nem lesz tartás. Az élelmezésnek a következménye az, hogy a tartásra kötelezett tartáshoz jut. Így — bár előbbrevaló — mégis egy rangsorba kerül.

Nyugodt lélekkel állíthatom tehát, hogy a jogegységi döntvény indokolásának egyik érve sem áll helyt és az egész jogegységi döntvény „nélkülözi azt a szükséges jogi vétezetet, amelyet a felsőbbíróságainktól megszoktunk”: (Pécsi Ügyvédi Kamara jelentése.)

Mi a teendő?

Kétségtelen az, hogy a végrehajtási törvény egyike a legjobb és legalaposabb törvényeinknek. Még emellett is előfordul az, hogy az élet olyan rendkívüli eseteket produkál, amelyekből megállapítható, hogy a legjobb törvény is súlyos hiányokban szenved!

A sok közül kiemelek egy-kettőt a Novellából:

1. A pécsi egyetemre kerül egy orvostanhallgató, akinek tanulmányai alatt szülei elhalnak. Megkér egy familiát, hogy vegyék magukhoz, kosztoltassák, taníttassák ki, majd ha végez, visszafizeti. Megteszik.

A medikusból orvos lesz, elhelyezkedik és megelégszik egy szerényebb díjazással. Havi 160 P fix.

A család felszólítja, fizessen. Nem fizet. Per, végrehajtás.

Nem lehet semmit sem lefoglalni, mert fizetése 2000 P-n alul van és mert *a magánalkalmazottaknál nincs olyan rendelkezés, amely az élelmezésre vonatkozik.*

A munkás elleni élelmezéskövetelésre felét le lehet foglalni, a fixfizetéses diplomás ellen nem?

Hát nem szörnyű hiány?

2. Hát nem szörnyű hiány az is, hogy a Novella 2. §. 14-ik pontja védi a kisiparost és megállapítja a szerszámainak és 150 P anyagának végrehajthatatlanságát, ellenben a *kiskereskedő utolsó süveg cukra is elvihető*, arra nézve mentesség nincs (Nagy György a parlamenti tárgyalás során javasolta a kiskereskedők mentességét is bizonyos értékig).

Folytathatnám ezt, mert hisz a gyakorlati élet épen elég példát produkál erre. Nincs azonban erre szükség!

Látjuk azt, hogy a törvénynek úgysis vannak hibái és hibáival egyformán sujt mindenkit.

Ott azonban, ahol törvényes rendelkezés van, igyekezzünk mindkét fél érdekeit kielégítő és megnyugtató törvényt magyarázatot alkalmazni, amely megvalósítja az ideális törvény célját, amelyet Kelemen Samu a Novella parlamenti tárgyalása során a következőkben jelölt meg:

„A hitelezőnek és az adósnak, a jogositott és kötelezett ellentétes érdekeinek egy nagy társadalmi és gazdasági elvben való összeegyeztetése, a törvényalkotásnak legnagyobb művészete. Erkölcsi és dinamikai egyensúlyt kell tehát létesíteni ezen ellentétes érdekek közt.”

Ha pedig a m. kir. Kúria 76 .sz. döntvénye ezt meg nem teszi — mint ahogy tényleg nem teszi — akkor sürgessünk erre nézve *törvényhozási intézkedést!*